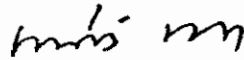

ให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ กล่าวคือ ให้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยให้ชุมชนและบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมปรับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐-๒๑๔๓-๐๕๒๐

โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๕๔๘

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๑๐๙/๒๕๕๒

เรื่อง สิทธิในที่ดินและสิทธิชุมชน กรณีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว
ทับที่ดินทำกินของราษฎร

ผู้ร้อง นายวิระชัย ราษฎร์สภา และราษฎรหมู่ที่ ๒ (บ้านเกาะนก บ้านคลองเจริญ
และบ้านห้วยไม้ไผ่) ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ผู้ถูกร้อง กรมป่าไม้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. จังหวัดพังงา
๒. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา (ทสจ.พังงา)
๓. สำนักงานที่ดินจังหวัดพังงา
๔. โรงเรียนบ้านเกาะนก
๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
๖. กรมพัฒนาที่ดิน

ผู้ร้อง ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑
เลขรับคำร้องที่ ๒๗๘/๒๕๕๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการ
สิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓) ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลัก
เกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๕

๙๕ ๙๕
)

สาระสำคัญของเรื่องร้องเรียน

ชุมชนบ้านเกาะนก บ้านห้วยไม้ไผ่ และบ้านคลองเจริญ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นชุมชนเก่าแก่ซึ่งตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว โดยราษฎรกลุ่มแรกที่เข้ามาคือชาวมอแกน เข้ามาตั้งถิ่นฐานก่อนปี พ.ศ. ๒๔๕๖ และประกอบอาชีพประมงและจับจองที่ดินเพื่อทำสวนและทำนา ต่อมาเกิดวาทภัยในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ หลังจากนั้นได้มีผู้คนซึ่งได้รับผลกระทบจากวาทภัยอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และแผ้วถางที่ดินเพื่อทำการเกษตรและสวนยางพารา จนทำให้มีราษฎรถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาแผ้วถางบุกรุก ต่อมานายแจ้ง กริฑันธ์ (ผู้ใหญ่บ้านบ้านเกาะนกในสมัยนั้น) ได้ขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องออกหนังสือ ก.บ.ท.๖ ให้กับราษฎรเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ถูกจับกุม หลังจากนั้นมีการสำรวจหาแหล่งแร่ และมีการทำเหมืองแร่ดีบุก จนบ้านเกาะนกเจริญมากขึ้น กลายเป็นชุมชน “บ้านเกาะทรัพย์” ต่อมาได้มีนกอพยพเข้ามาหลบมรสุมเป็นจำนวนมาก ราษฎรจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านเกาะนก” ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวถูกประกาศให้เป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว เป็นเหตุให้ราษฎรบ้านเกาะนกได้รับความเดือดร้อน

ความต้องการของผู้ร้อง

๑. ขอให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบ และกันแนวเขตพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของผู้ร้องออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ
๒. ระหว่างการดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิในที่ดินทำกิน ให้ผู้ร้องสามารถเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินได้ตามปกติ โดยปราศจากการจับกุม จับไล่ หรือก่อกวนแกล้งใดๆ จากเจ้าหน้าที่รัฐ
๓. ให้มีตัวแทนของผู้ร้องจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ร่วมเป็นคณะกรรมการในการตรวจสอบแก้ไขปัญหา

การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓)

คณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓) ได้ตรวจสอบพยานหลักฐานจากเอกสารและบุคคลทั้งฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

๑. อนุกรรมการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้ร้องที่บ้านเกาะนก ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผลการตรวจสอบพื้นที่พบว่าบ้านเกาะนก หมู่ที่ ๒ ประกอบด้วย ๓ กลุ่มบ้านคือ บ้านคลองเจริญ บ้านเกาะนก และบ้านห้วยไม้ไผ่ ชนเผ่ามอแกนมาตั้งถิ่นฐานแต่ดั้งเดิม ทำไร่และทำประมง มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่ไม่ได้แจ้งสิทธิครอบครอง ส.ค.๑ เนื่องจากไม่ทราบข้อมูลแต่มีการเสียภาษีบำรุงท้องที่มาโดยตลอด ซึ่งมีหลักฐานการเสียภาษี กบท.๕ และ กบท.๖ สภาพพื้นที่ไม่มีสภาพป่าสมบูรณ์หลงเหลืออยู่ เป็นที่ตั้งของ

๗

ชุมชน บ้านเรือน มัสยิด โรงเรียน และมีการทำสวน ทำประมง มาแต่ดั้งเดิมสังเกตได้จากความสูงของ ดันมะพร้าว และต้นไม้ ประกอบกับหลักฐานที่ชาวบ้านผู้สูงอายุ กำนัน และอดีตผู้ใหญ่บ้านมาชี้แจง ประวัติของชุมชน

๒. คณะอนุกรรมการประชุมร่วมกับจังหวัดพังงาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ณ ห้องประชุมสิมิลัน ชั้น ๓ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพังงา โดยมี นายประจวบ อินเจริญศักดิ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา เป็นประธานการประชุม ที่ประชุมมีมติดังนี้

๒.๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะทำรายงานเสนอไปที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กันแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว ออกจากที่ดินทำกินของผู้ร้อง

๒.๒) ให้คณะกรรมการร่วมกับราษฎรพิสูจน์ว่าใครตั้งรกรากมาก่อน และประกอบ อาชีพอะไร

๒.๓) ระหว่างการดำเนินการให้กรมป่าไม้ยุติการออกใบสิทธิทำกิน (ส.ท.ก.) ให้แก่ผู้ร้อง

๒.๔) ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา ค้นหาหลักฐาน เอกสารว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าวถูกประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรหรือไม่ อย่างไร

การรับฟังข้อเท็จจริง

๑. คำชี้แจงของผู้ร้องเรียน

พยานเอกสารของผู้ร้องเรียน

๑. หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง เรื่อง ขอให้พิสูจน์สิทธิการประกาศป่าสงวนป่าคลอง ทุ่งมะพร้าว ทับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนบ้านเกาะนก วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และฉบับวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ พร้อมด้วยรายชื่อราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน และสัญญาการรับการสงเคราะห์ เพื่อปลูกทดแทนตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

๒. ข้อมูลขอพิสูจน์สิทธิ หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ประกอบด้วย สภาพทั่วไปของชุมชนและปัญหา ประวัติการเข้ามาอยู่อาศัยของชาวมอแกน สรุปสภาพ ปัญหาและความต้องการ ลำดับการยื่นเรื่องร้องเรียน

๓. ประวัติความเป็นมาของชุมชน บ้านเกาะนก หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

๔. โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๑๒๘ อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ของบริษัท อวาลอน ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด เนื้อที่ประมาณ ๔๑ - ๒ - ๕๐ ไร่

๕. ใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๐ ออกที่บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

๖. หนังสือยินยอมรับสภาพหนี้และยินยอมส่งใช้เงินคืน ออกโดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ของนายวิระชัย ราษฎร์สภา

๗. หนังสือของสำนักงานจังหวัดพังงา ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรียนผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ให้ดำเนินการดังนี้

๗.๑) แจ้งอำเภอท้ายเหมือง ตรวจสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และชี้แจงทำความเข้าใจกับกลุ่มราษฎรผู้ร้องทุกข์

๗.๒) แจ้งสำนักงานที่ดิน จังหวัดพังงา ร่วมกับอำเภอท้ายเหมือง พิสูจน์สิทธิ หากไม่สามารถสรุปเป็นข้อยุติได้ ให้นำเข้าพิจารณาในการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดพังงา

๗.๓) แจ้งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพังงา พิจารณาดำเนินการกรณีการขอรับการสงเคราะห์เงินทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และชี้แจงทำความเข้าใจกับกลุ่มราษฎรผู้ร้องทุกข์

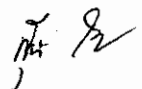
ทั้งนี้สำนักงานจังหวัดพังงาได้แนบหนังสือของสำนักงานที่ดินจังหวัดพังงา ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ หนังสือของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ๒ ฉบับ คือ ฉบับลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และฉบับลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งนำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ถึงผลการดำเนินการ

๘. หนังสือของจังหวัดพังงา ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกเทศมนตรีเมืองพังงา และนายกเทศมนตรีเมืองตะกั่วป่า สืบเนื่องจากกรมการปกครองแจ้งว่าได้มีราษฎรอาศัยอยู่ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือที่สาธารณประโยชน์ที่ราษฎรใช้ร่วมกัน ได้นำแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.๕) หรือแบบทะเบียนที่ดิน หรือใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๖) ใช้เป็นหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน เพื่อนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนการครอบครองที่ดินดังกล่าว ส่งผลให้มีการบุกรุกเข้าทำกินในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มจำนวนมากขึ้น และเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ให้ขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น จึงได้สรุปแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว

คำชี้แจงด้วยเอกสารของผู้ร้องเรียน

จากพยานเอกสารของผู้ร้องเรียนสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

แต่เดิมชนเผ่ามอแกนมาอาศัยอยู่ที่บ้านลำปี (หาญนถุง) เป็นชุมชนใหญ่ของชนเผ่ามอแกน ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีหลักฐานการขึ้นทะเบียนป่าช้าเก่าแก่ของชนเผ่ามอแกนที่เกาะเตี๊ยะ ซึ่งอยู่คนละฝั่งคลองกับบ้านเกาะนกก ชนเผ่ามอแกนประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน เพราะบริเวณพื้นที่บ้านเกาะนกกมีที่สำหรับหลบหนีมรสุมในช่วงฤดูฝน ต่อมามีนายแดง จินดาพล นายกี นาวารักษ์

และกลุ่มราษฎรได้มาแคว้นทางทำกินและทำประมงพื้นบ้านควบคู่กันไป จนเผ่ามอแกนกลุ่มแรกเข้ามาอาศัยพักที่บ้านสำนักหิน ซึ่งต้องเดินเท้าและเป็นทางเกวียนห่างจากปากอ่าวที่จอดเรือประมาณ ๓-๔ กิโลเมตร ทำให้เสียเวลาในการทำประมง จึงได้ย้ายเข้ามาอยู่ที่ปากอ่าวบ้านเกาะนก

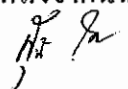
นายหมาด นิ่งราวี อายุ ๘๕ ปี เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ บ้านสำนักหิน ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นเวลา ๑๒ ปี ได้เล่าว่า ราษฎรเกาะนก ห้วยไม้ไผ่ และคลองเจริญ หลายรายเริ่มปลูกยางพาราตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ สาเหตุที่ราษฎรไม่ได้ทำหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ส.ค.๑) เพราะราษฎรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกไม้ยืนต้น แต่เป็นการปลูกไม้ล้มลุก หรือพืชผสมผสานเท่านั้น และมีการปลูกข้าวไร่ ในสมัยผู้ใหญ่เขี้ยว นิ่งราวี มีการทำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดิน (ส.ค.๑) ในขณะนั้นนายหรั่ง นิ่งราวี ซึ่งเป็นบุตรชายของผู้ใหญ่เขี้ยว ได้นำ ส.ค.๑ ไปขอออก น.ส.๑ ณ สำนักงานที่ดินอำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

นายเกล้า รัตนะ อายุ ๗๕ ปี อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ต่อจากนายหมาด นิ่งราวี ได้เล่าว่า ไม่เคยมีการประกาศแจ้งให้ราษฎรรับรู้เรื่องการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ มาทราบภายหลังเมื่อมีการออกเป็นกฎกระทรวงแล้ว เมื่อมีการจับกุมราษฎร ๔-๕ ราย ในข้อหาบุกรุกป่าสงวน ป่าคลองทุ่งมะพร้าว (บริเวณทุ่งเสม็ด) และยืนยันว่าราษฎรเข้ามาจับจองแคว้นทางที่ดินทำกินก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ

นายเจริญ ชูแก้ว อายุ ๖๔ ปี อดีตเสมียนของบริษัทพรณกิจ จำกัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ปัจจุบันเป็นเจ้าของกิจการท้ายเหมืองค้าไม้ ที่หมู่ที่ ๘ ตำบลท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เล่าเรื่องราวในอดีต โดยสรุปไว้ดังนี้ ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๙๖ โรงเลื่อยพรณกิจ ซึ่งเดิมตั้งอยู่ที่บ้านเขาน้อย อำเภอท้ายเหมือง เข้ามาเปิดดำเนินการที่บ้านทุ่งมะพร้าว หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยใช้ชื่อว่า บริษัท พรณกิจ จำกัด มีนายทวี พลฤกษ์กิจ ชาวภูเก็ต เป็นผู้ดำเนินการ บริษัท พรณกิจ จำกัด ได้เช่าที่ดินของนายโฮยถั่ว แซ่ตัน ราษฎรตำบลทุ่งมะพร้าว เนื่องจากมีคลองล้อมรอบ ทำให้สามารถลำเลียงไม้ได้สะดวก ประกอบกับบ้านเกาะนกมีสภาพสมบูรณ์ในสมัยนั้น

ในสมัยนั้นทางราชการให้ราษฎรมีสិทธิขออนุญาตโค่นต้นไม้ได้ครบครันละ ๒ ต้นต่อปี จึงเป็นช่องทางให้โรงเลื่อยสามารถซื้อใบอนุญาตนั้นมาดำเนินการโค่นไม้ออกจากป่า บางครั้งโค่นไม้เกินจำนวนที่ได้รับอนุญาต โดยก่อนนำไม้ออกจากป่าต้องมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้ามาตีตราไม้ซุงก่อนทุกท่อน จนปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้เกิดวาทภัยทำให้ต้นไม้ใหญ่โค่นล้มเป็นจำนวนมาก ในปีนั้นทางโรงเลื่อยได้ขอใบอนุญาตจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เข้ามาตัดไม้ที่โค่นล้มออกจากพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งใช้เวลานานพอสมควร เมื่อไม้ที่โค่นล้มหมดลงโรงเลื่อยก็ยังดำเนินการโค่นต้นไม้ที่ยังมีเหลือจนหมด และได้ลำเลียงผ่านเส้นทางที่ทางบริษัทได้ตัดไม้เพื่อเป็นเส้นทางลำเลียง ไม้

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จากการแคว้นทางจับจองปลูกยางพารา ราษฎรจึงได้ถูกป่าไม้อำเภอ ในสมัยนั้นชื่อ นายแสวง สมบูรณ์ อยู่ที่โคกกลอย จับกุมดำเนินคดีได้รับโทษจำคุกและปรับ หลังจากนั้น

นายแจ้ง กริทัศน์ ผู้ใหญ่บ้านสำนักหิน (บ้านเกาะนก) ในสมัยนั้นได้นำสำรวจรังวัดที่ดินเพื่อให้ราษฎรเสียภาษีบำรุงท้องที่ ภ.บ.ท.๕ และ ภ.บ.ท.๖ ไว้เป็นหลักฐานการถือครองที่ดิน เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ถูกจับกุม และให้มีการเสียภาษีที่ดินที่อำเภอท้ายเหมืองตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปี พ.ศ.๒๕๐๖ มีการสำรวจหาแหล่งแร่ดีบุกและมีการเข้ามาทำเหมืองแร่ดีบุกโดยนายจรูญ โกยสมบุรณ์ ซึ่งเป็นชาวภูเก็ต นายทุนและราษฎรเรียกเหมืองนี้ว่า “เหมืองแร่เกาะทรัพย์” ขณะที่บ้านเกาะนกมีบริษัทเข้ามาทำกิจการเหมืองแร่หลายบริษัท ในช่วงเวลานั้นจึงมีผู้คนอพยพเข้ามารับจ้างทำเหมือง และแผ้วถางปลูกยางพาราจำนวนมากจนกลายเป็นชุมชนใหญ่ และเรียกชื่อว่า “บ้านเกาะทรัพย์” จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๕๒๒ แร่ที่สมบุรณ์หมดไปทำให้เหมืองแร่ต้องเลิกกิจการ

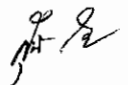
ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ในช่วงฤดูมรสุมมีนกจำนวนมากอพยพจากถิ่นอื่นหลบมรสุมเข้ามาอยู่อาศัย ราษฎรจึงเปลี่ยนชื่อจาก “บ้านเกาะทรัพย์” เป็น “บ้านเกาะนก” ต่อมามีการขยายชุมชนเพิ่มขึ้น บ้านเกาะนก หรือบ้านสำนักหิน หมู่ที่ ๒ จึงแยกเป็น ๓ กลุ่มบ้าน ได้แก่ บ้านเกาะนก บ้านห้วยไม้ไผ่ และบ้านคลองเจริญ อาชีพของราษฎรส่วนใหญ่ปลูกยางพาราเป็นหลัก บางรายได้รับหลักฐานหนังสือการแจ้งการครอบครองที่ดิน ส.ค.๑ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๘

ปี พ.ศ.๒๕๒๐ ได้มีการออกเอกสารสิทธิ น.ส.๓ โดยเรือตรีพิศ แก้วดวงเทียน นายอำเภอท้ายเหมืองในสมัยนั้น และในปี พ.ศ.๒๕๒๔ นายหมาด นิ่งราวี เป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้มี น.ส.๓ ก ซึ่งออกโดยนายโปรง ไกรนรา นายอำเภอท้ายเหมืองในสมัยนั้น

ราษฎรที่ทำสวนยางพาราบ้านสำนักหิน หมู่ที่ ๒ ประกอบด้วย ๓ ชุมชน คือ บ้านเกาะนก บ้านคลองเจริญ และบ้านห้วยไม้ไผ่ ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) มีตัวอย่างของผู้ร้องที่มีหลักฐานการได้รับเงินช่วยเหลือจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เช่น นายกลุ่ม สมุทวาริ ตาม สัญญา เลขที่ ๐๕๗๓/๓๐๕/๒๘ นายวิระชัย ราษฎรสภา ได้ซื้อสวนยางจากนายเจียร พรหมประทีป ในปีพ.ศ.๒๕๒๘ นายวิระชัยฯ ได้ปฏิบัติผิดระเบียบของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จึงได้ทำหนังสือยินยอมรับสภาพหนี้และยินยอมส่งใช้เงินคืนทั้ง ๒ ฉบับ พร้อมทั้งจ่ายเงินคืนสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จนหมดตามสัญญา

นอกจากนี้ผู้ร้องได้ทำสวนปาล์มน้ำมัน ประมงพื้นบ้าน สวนผลไม้ และอาชีพรับจ้าง การอยู่ร่วมกันของชุมชนมีการอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกันเหมือนพี่น้อง มีการนับถือต่างศาสนา แต่ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติและร่วมมือช่วยเหลือกัน เช่น ชนเผ่ามอแกนทำพิธีกรรมต่างๆ ในชุมชนคนไทยพุทธ และไทยมุสลิมก็มีส่วนร่วมมาตลอด

ลักษณะการตั้งบ้านเรือนในปัจจุบันมีสถานที่สำคัญ คือ โรงเรียน ๑ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง บาลาย หรือสถานที่สอนศาสนาอิสลาม ๒ แห่ง ศาลาเอนกประสงค์ ๓ แห่ง ระบบประปาหมู่บ้าน ๒ จุด ศาลา ๘.๕๕ ๑ แห่ง สวนลอมกอนขนาดใหญ่ ซึ่งเคยได้รับรางวัลเกษตรกร

ดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำสวน ปี พ.ศ.๒๕๓๕ และเป็นสวนมาตรฐานดีเด่นลำดับ ๒ ของประเทศ สวนลองกองดังกล่าวเป็นสถานที่ให้ความรู้เกษตรกรในหลายพื้นที่ เป็นสถานที่ดูงานและฝึกงานของ นักศึกษาสาขาเกษตรศาสตร์และบุคลลทั่วไปทั่วประเทศ พร้อมทั้งผู้ร่อนนายวิระชัย ราษฎร์สกา เจ้าของ สวนเป็นวิทยากรให้ความรู้สามารถนำไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจ พอเพียงตามแนวพระราชดำริ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ โฮมสเตย์ ทำเรือชุมชน และสุสาน ชาวมอแกน ซึ่งอยู่คนละฝั่งคลองกับบ้านเกาะนก

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ คนในชุมชนทั้งชนเผ่ามอแกน คนไทยพุทธ คนไทยมุสลิม ได้รับความเสียหายอย่างหนักเนื่องจากบ้านเกาะนกกมีกลุ่มชาวประมงเลี้ยงปลาในกระชัง และชาวประมงพื้นบ้าน ทำให้มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆเข้ามาช่วยเหลือแนะนำราษฎรในการ ประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ บ้านสำนักหิน (ประกอบด้วย กลุ่มบ้านเกาะนกก คลองเจริญ และห้วยไม้ไผ่) ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีเนื้อที่ ประมาณ ๒,๒๘๐ ไร่ มี ๖๑๘ หลังคาเรือน มีประชากร ๒,๐๑๗ คน

จากการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลลำแก่น ตำบลทุ่งมะพร้าว และตำบลท้ายเหมือง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เนื้อที่ ๓๔,๓๓๕ ไร่ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๕ ปรากฏว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติทับซ้อนพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของ ผู้ร้องที่มาตั้งถิ่นฐานก่อน ซึ่งประกอบด้วยชนเผ่ามอแกน คนไทยพุทธ คนไทยมุสลิม จำนวน ๓๕๐ ครัวเรือน ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากไม่สามารถขออนุญาตออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินในที่อยู่อาศัยและที่ ทำกินได้ ผู้ร้องมีหลักฐานเอกสารดังนี้ ราษฎรที่มีโฉนดที่ดินจำนวน ๑ ราย ส.ก.๑ จำนวน ๑๑ ราย น.ส.๓ จำนวน ๑๖ ราย ภ.บ.ท.๖ จำนวน ๖ ราย และ ภ.บ.ท.๕ จำนวน ๑๖๗ ราย

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ร้องยังไม่สามารถขอรับการสงเคราะห์สวนยางจาก สกย. ได้ เนื่องจาก นโยบายของรัฐบาลสมัยที่นายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ห้ามโค่นไม้ยางในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้ผู้ร้องต้องใช้เงินทุนของตนเองปลูกยางทดแทนขึ้นใหม่ ทำให้เดือดร้อนอย่างมาก ขณะเดียวกันผู้ร้องต้องหวาดระแวงเกรงว่าเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาจับกุมหรือจับได้

ผู้ร้องจึงได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานราชการต่างๆดังนี้

วัน-เดือน-ปี	เรียนถึง	เรื่อง	ผลการดำเนินการ
๘ ส.ค.๒๕๓๘	กำนันตำบลทุ่งมะพร้าว	ขอความช่วยเหลือที่อยู่อาศัย	ไม่ได้รับคำตอบ
๘ ส.ค.๒๕๓๘	นายอำเภอท้ายเหมือง	ขอความช่วยเหลือที่อยู่อาศัย	ไม่ได้รับคำตอบ
๑๔ ส.ค.๒๕๓๘	ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา	ขอความช่วยเหลือที่อยู่อาศัย	ไม่ได้รับคำตอบ
๓๐ ส.ค.๒๕๓๘	-รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย -รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา	ออกหลักฐานกรรมสิทธิ์ที่ดิน	ไม่ได้รับคำตอบ

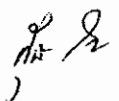
๑

วัน-เดือน-ปี	เรียนถึง	เรื่อง	ผลการดำเนินการ
๔ ก.ย.๒๕๔๘	นายกรัฐมนตรี (คณะรัฐมนตรีสัญญา พingga)	แก้ไขปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิ ในที่ดินอยู่อาศัยและที่ดินทำกิน	รับทราบ/ส่งเรื่องให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด พingga
๒๖ พ.ค.๒๕๕๑	สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ	ขอให้พิสูจน์สิทธิการประกาศ ป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าว ทับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของ ชุมชนบ้านเกาะนก	กำลังดำเนินการ
๔ มิ.ย.๒๕๕๑	ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา	ขอให้พิสูจน์สิทธิการประกาศ ป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าว ทับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของ ชุมชนบ้านเกาะนก	กำลังดำเนินการ
๑๓ มิ.ย.๒๕๕๑	ผู้ว่าราชการจังหวัดพingga	ขอให้พิสูจน์สิทธิการประกาศ ป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าว ทับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของ ชุมชนบ้านเกาะนก	ยังไม่ได้รับคำตอบ

ต่อมาผู้ร้องได้ส่งเอกสารของทางราชการต่อคณะอนุกรรมการ เกี่ยวกับการดำเนินการ
ของทางราชการซึ่งมีดังนี้

๑) สำนักงานจังหวัดพingga ศูนย์ดำรงธรรม ได้ทำหนังสือลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑
เรียนผู้ว่าราชการจังหวัดพingga โดยชี้แจงผลการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานในกรณีการพิสูจน์สิทธิ
การประกาศป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าวทับที่ทำกิน และที่อยู่อาศัยของชุมชนบ้านเกาะนก
โดยสำนักงานที่ดินเสนอให้มีการแต่งตั้งฝ่ายสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด
พinggาร่วมดำเนินการพิสูจน์สิทธิด้วย และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) ได้ชี้แจงว่า
ได้ดำเนินการให้ทุนกับเจ้าของสวนที่มาขึ้นขอทุนสงเคราะห์ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่ได้คัดค้าน
และได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับกลุ่มราษฎรผู้ร้องเรียนบางส่วน โดย สทย. อำเภอท้ายเหมืองเป็นผู้ดำเนิน
การชี้แจงในวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ สำหรับกรณีของราษฎรชุมชนบ้านเกาะนคมิบัญญัติรายชื่อ
สวน พันการสงเคราะห์ หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพinggaจำนวน ๑๐๕ ราย
เนื้อที่ ๑,๗๔๖-๓-๖๐ ไร่

๒) หนังสือศาลากลางจังหวัดพingga ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ
นายกเทศมนตรีเมืองพingga และนายกเทศมนตรีเมืองตะกั่วป่า เรื่องการนำแบบแสดงรายการที่ดิน
(ภ.บ.ท.๕) หรือทะเบียนที่ดิน และใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๖) เป็นหนังสือสำคัญแสดง

กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน โดยชี้แจงเป็นหนังสือของกรมการปกครอง ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๑
เรียนผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ต่อแนวทางการปฏิบัติการเกี่ยวกับจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ดังนี้

(๒.๑) ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือที่สาธารณประโยชน์ที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้ยกเลิกแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.๕) และให้แจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดิน และการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินนั้น เพื่อป้องกันมิให้บุคคลอ้างสิทธิการครอบครองที่ดิน ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

(๒.๒) การผ่อนผันให้ราษฎรที่บุกรุกทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้อาศัยอยู่ทำกินต่อไปเป็นการชั่วคราว โดยการออกหนังสืออนุญาตให้ราษฎรที่มีสิทธิทำกินชั่วคราว สทก.๑ และ สทก.๒ ครอบครองที่ดินที่อยู่อาศัยทำกินในฐานะผู้รับอนุญาตมิใช่ครอบครองในฐานะเจ้าของที่ดิน จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ตามหนังสือกรมป่าไม้ที่ กส.๐๗๐๕ (๕)/๗๐๗๘ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๖

(๒.๓) ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ แม้ปัจจุบันจะหมดสภาพป่าแล้วก็ตาม ราษฎรที่เข้าไปประกอบอาชีพหรืออยู่อาศัยในที่ดินดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยการบุกรุกหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการไม่ใช่เจ้าของที่ดินตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.๒๕๐๘ จึงไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้

(๒.๔) ให้จังหวัดแจ้งแนวทางปฏิบัติตามข้อ (๒.๑) – (๒.๓) ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบ รวมทั้งทำความเข้าใจกับราษฎรและหน่วยงานของรัฐว่า แบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท.๕) หรือแบบทะเบียนที่ดินและใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๖) เป็นเพียงเอกสารการชำระภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ถือเป็นหนังสือสำคัญที่แสดงกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินแต่อย่างใด

คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้ร้องเรียน

ผู้ร้องได้ชี้แจงในที่ประชุมร่วมกับจังหวัดพังงาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ สรุปได้ดังนี้

นายวีระชัย ราษฎร์สภา ผู้ร้องชี้แจงว่า บ้านเกาะนก มี ๓ ชุมชนใหญ่ คือบ้านคลองเจริญ บ้านเกาะนกและบ้านห้วยไม้ไผ่ เมื่อปี ๒๕๒๕ ได้มีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติครอบคลุมหมู่บ้านทั้ง ๓ แห่ง ทำให้ผู้ร้องเดือดร้อนมาก ทั้งๆ ที่มีหลักฐานการตั้งชุมชนมาก่อนการประกาศเขตป่า เช่น ประวัติการตั้งโรงเรียนและวัด ราษฎรมี ส.ค.๑ หลายราย นอกจากนี้ยังมีการขีดเส้นเขตป่าทับที่ดินแปลงเดียวกันของราษฎร ทำให้ที่ดินแปลงเดียวกันด้านหนึ่งมีน.ส.๑ อีกด้านหนึ่งไม่สามารถออกเอกสารสิทธิได้ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ยังมีตัวอย่างอีก ๒-๓ ราย สิทธิในการครอบครองที่ดินมีมาก่อนปี พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๖ ประมาณ ๘๐ ปีมาแล้ว ซึ่งพื้นที่เกาะนกเป็นชุมชนมาก่อนการประกาศเขตป่า

แต่เนื่องจากราษฎรไม่รู้หนังสือจึงไม่ได้คัดค้านการประกาศเขตป่าสงวนฯ ภายใน ๕๐ วัน เจ้าหน้าที่ป่าไม้จึงได้จับกุมราษฎร

นายเจริญ ชูแก้ว อดีตเสมียนของบริษัทพรรณกิจ จำกัด และเจ้าของกิจการทำเหมืองคำไม้ ซึ่งแจ้งว่า ได้มีชาวมอแกนเข้ามาอยู่อาศัยก่อนแล้วหลายครอบครัว ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๔๘๖ โดยชาวมอแกนย้ายมาจากบ้านสำนักหิน เข้ามาแผ้วถางทำไร่ปลูกข้าว ปลูกผัก และทำประมงพื้นบ้าน เนื่องจากมีทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์มาก และมีอ่าวสำหรับหลบมรสุมได้เป็นอย่างดี

หลังจากที่โรงเลื่อยเข้ามาตัดไม้ที่ได้ขนาดตามที่ต้องการหมดแล้ว ราษฎรทั้งไทยมุสลิมและไทยพุทธได้ทยอยตามกันเข้ามามากขึ้นตามเส้นทางลำเลียงไม้ เพื่อแผ้วถางจับจองที่ดินว่างเปล่ามีแต่ต้นไม้เล็กที่โรงเลื่อยไม่ได้โค่น ราษฎรกลุ่มแรกที่เข้ามาปลูกยางพารา ทำไร่นาควบคู่กับการทำประมงพื้นบ้าน ทำให้เกิดเป็นชุมชนใหญ่ขึ้นมา (มีหลักฐานรายชื่อ นามสกุล จำนวน ๒๑ คนที่มาตั้งถิ่นฐานก่อนสร้างเหมืองแร่)

ตนเองมาทำงานเป็นเสมียนอยู่โรงเลื่อยทุ่งมะพร้าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยมีการนำไม้จากบ้านเกาะนกไปโรงเลื่อย ขณะนั้นมีเฉพาะไม้ตะแบกเนื้ออ่อน ไม่ใช่ไม้โครงสร้างทำบ้าน ที่บริเวณนั้นเป็นกรวดทราย ไม้ใหญ่จึงไม่โต การที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้อ้างว่ามีฝาย ฝายู่นั้น ไม่เป็นความจริง ไม้พวกนั้นอยู่ที่บ้านท่าดินแดง ป่าที่มีอยู่ที่บ้านเกาะนกเป็นป่าโปร่ง มีหญ้าคาเป็นทุ่งโล่ง

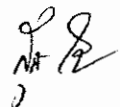
นายสุกศักดิ์ โภคบุตร ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง ซึ่งแจ้งว่า รู้ว่ามีการประกาศเขตป่า เมื่อได้ประกาศออกมาเรียบร้อยแล้ว จึงไม่ได้ร่วมเดินสำรวจในการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมีราษฎรถูกจับ ๔ คน ป่าไม้บอกว่าปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๒๕ ได้มีการสำรวจป่าซึ่งมีคนอยู่มาก่อนพ.ศ. ๒๕๐๔ แล้ว และครอบครัวก็ขยายออกมา เมื่อป่าไม้มาสำรวจที่ดินของราษฎรที่อยู่บริเวณนั้น เหตุใดจึงไม่กันพื้นที่ออก และการตั้งกรรมการเหตุใดไม่ให้ราษฎรมีส่วนร่วม

นายมนัส ฅ มงคล อดีตกำนันตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง ซึ่งแจ้งว่า เป็นกำนันตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๓๔ ตั้งแต่คนจำความ ได้ก็มีชุมชนแล้ว สมัยเป็นกำนันมี ๗ หมู่บ้าน มีการประกาศเขตป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าว ก่อนหน้านั้นเป็นป่าเตรียมการ เมื่อประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติในปี พ.ศ.๒๕๒๕ มีการชี้แจงในที่ประชุมสภาตำบล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และราษฎรได้ทำเรื่องคัดค้านผ่านทางอำเภอแต่หาหลักฐานที่สภาตำบลไม่พบ ในสมัยนั้นการประกาศเขตป่าไม่ได้เดินสำรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้แต่ประการใด

๒. คำชี้แจงของผู้ถูกร้อง

กรมป่าไม้

พยานเอกสารของผู้ถูกร้อง

๑. คำสั่งศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ (นครศรีธรรมราช) ที่ ๑/๒๕๕๑ เรื่องให้ข้าราชการและพนักงานปฏิบัติงาน โครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติประจําปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๑ สํง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยนายคณิต ราชวานิชย์เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๑ ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ (นครศรีธรรมราช) สาระสำคัญของคำสั่งมีดังนี้

ให้ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ดำเนินการ โครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว จังหวัดพังงา ซึ่งมีแผนที่จะรังวัดแปลงที่ดินของราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตป่าพื้นที่อนุรักษ์ หรือเขตลุ่มน้ำชั้นที่ ๑,๒ หรือพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศน์ จัดทำแผนที่รายแปลง คํานวณเนื้อที่ (ไม่ต้องฝังหลักเขตรายแปลง) จำนวน – ราย รังวัดแปลงที่ดินที่อยู่ในข่ายสามารถรับรองสิทธิตามแบบ ส.ท.ก. ได้ (อยู่ในลุ่มน้ำชั้นที่ ๑,๔ และ ๕) หรือต่ออายุหนังสืออนุญาต ส.ท.ก. จำนวน ๔๗๗ ราย โดยจัดทำแผนที่รายแปลง คํานวณเนื้อที่ฝังหลักเขต สทก. รังวัดแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ประชิดกับพื้นที่ ส.ป.ก. ตามผลการกันกลับคืนตามข้อตกลงเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๑๗ ให้ปักหลักเขตป่าสงวนแห่งชาติแสดงแนวเขตประชิดกับ ส.ป.ก. ระยะทางประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ (นครศรีธรรมราช) ได้มอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานราชการปฏิบัติหน้าที่ตามแผนงานตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑

๒. กฎกระทรวงฉบับที่ ๑, ๑๕๒ (พ.ศ.๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๑๑ ให้ป่าคลองทุ่งมะพร้าว ในท้องที่ตำบลลำแก่น ตำบลทุ่งมะพร้าว และตำบลท้ายเหมือง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๕ โดยนายณรงค์ วงศ์วรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๓. หนังสือที่ ทส ๑๖๑๘๔.๓/๒๒๗๘๗ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อขอส่งสำเนาหนังสือสำนักจัดการที่ดินป่าไม้ ค่วนที่สุด ที่ ทส ๑๖๑๘๔.๓/๑๖๑๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เรื่องขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนสำนักจัดการที่ดินป่าไม้พิจารณาแล้ว ให้ศูนย์ปฏิบัติการที่ดินป่าไม้ (นครศรีธรรมราช) ส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเหตุผลในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว ผลเป็นประการใด รายงานให้สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ทราบ โดยค่วนที่สุดภายใน ๑๐ วัน

๔. หนังสือของกรมป่าไม้ โดยนายวิชาญ ทวิชัย รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๑๘๔.๓/๑๓๘๑ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ เรียนประธานอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๑) สรุปได้ว่า กรมป่าไม้ได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว มีการกันคืนพื้นที่จำนวน ๘ แปลง เนื้อที่ ๑๗๔ ไร่ เนื่องจากพื้นที่ยังคงสภาพป่าเป็นพื้นที่ป่าชายเลน ป่าพรุ พื้นที่มีน้ำท่วมขัง และเป็นพื้นที่เหมืองร้าง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แปลงที่ ๑ เนื้อที่ ๒๔ ไร่ พื้นที่ยังคงสภาพป่า แปลงที่ ๒ เนื้อที่ ๔๐ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าชายเลน แปลงที่ ๓ เนื้อที่ ๒๘๘ ไร่ เป็นพื้นที่ป่าพรุ บางส่วนมีบ่อเลี้ยงกุ้งกุลาดำ แปลงที่ ๔ เนื้อที่ ๒๒ ไร่ พื้นที่มีน้ำท่วมขัง แปลงที่ ๕-๘ เนื้อที่รวม ๔๑๐ ไร่ เป็นพื้นที่เหมืองร้าง

คำชี้แจงด้วยวาจาของผู้ถูกร้อง

นายคณิต ราชวณิชย์ ผู้แทนสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑๗ (กระบี่) และกรมป่าไม้ ชี้แจงข้อมูลในการประชุมร่วมกับจังหวัดพังงาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ดังนี้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ กรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกป่าคลองทุ่งมะพร้าวเป็นป่าไม้ถาวร และส่งแผนที่บริเวณนี้ให้กรมป่าไม้สำรวจเพื่อประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้ได้ทำการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เรื่อยมาเป็นการเดินสำรวจโดยกรมป่าไม้ฝ่ายเดียว เพราะกฎหมายไม่ได้บอกว่าต้องเดินสำรวจร่วมกับชาวบ้าน หรือ ๕ ฝ่าย แต่เนื่องจากได้รับงบประมาณน้อยจึงต้องทยอยสำรวจ แต่ในปีหลังๆ มีการเร่งรัดการสำรวจ ขณะนั้นจึงเรียกป่าเตรียมการเพื่อประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติต่อไป การประกาศเขตป่าจึงเป็นไปด้วยความล่าช้าและมีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เมื่อประกาศแล้ว ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา ๑๒ ให้ชาวบ้านสามารถคัดค้านการประกาศเขตป่าสงวนฯ ได้ภายใน ๙๐ วัน

มีราษฎรมาคัดค้านจำนวนมากและทางราชการได้ตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดไปพิสูจน์สิทธิ เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้วได้รายงานให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณา แต่ปัจจุบันยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ราษฎรจะได้รับผลกระทบเฉพาะรายที่ไม่ได้แจ้งสิทธิไว้ ส่วนผู้แจ้งสิทธิ และมีหลักฐานการครอบครองที่ดินเช่น ส.ค.๑ จะไม่กระทบสิทธิใดๆ

การพิสูจน์สิทธิในที่ดินต้องมีการครอบครองทำประโยชน์ก่อนวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าไม่เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ และ ชั้น ๒ สำหรับการรับรองสิทธิในที่ดินโดยทั่วไป กรมป่าไม้จะอนุญาตให้บุคคลที่อยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติเข้าทำประโยชน์เนื้อที่ดินไม่เกิน ๒๐ ไร่ ส่วนเนื้อที่ที่เกินจากนั้นกรมป่าไม้ให้เข้าทำประโยชน์ได้อีก ๑๕ ไร่ การเดินสำรวจอยู่ที่การนำชี้ เพราะเจ้าหน้าที่มาจากนอกพื้นที่ การเดินสำรวจจึงต้องแจ้งจังหวัด อำเภอ เพื่อให้ผู้ปกครองท้องถิ่นทราบตามหลักการ พื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครองตาม มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้นได้สำรวจเสร็จแล้ว โดยขึ้นทะเบียนและทำแผนผังแสดงการครอบครองแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบรับรองสิทธิ สำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑, ชั้น ๔ และ ชั้น ๕ โซน E กรมป่าไม้สามารถมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ แต่ต้องตรวจสอบกับ ส.ป.ก. อีกครั้ง

การดำเนินการของบ้านเกาะนก เคยมีการตั้งกรรมการมาสำรวจปัญหาหลังจากชาวบ้านร้องเรียน เป็นกรรมการระดับอำเภอ มีป่าไม้และเกษตร ทำความเห็นเสนอจังหวัดแต่ไม่ได้รับแจ้งผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลพื้นที่บ้านเกาะนก อาจจะหายากเพราะเปลี่ยนเจ้าหน้าที่มาหลายชุด

[Handwritten signature]

กรณีบ้านเกาะนกจึงยังไม่มี การสำรวจรังวัดและตรวจสอบพิสูจน์สิทธิตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีมติคณะรัฐมนตรีให้ช่วยราษฎรให้มีสิทธิทำกิน (สทก.) ที่ดินบ้านเกาะนกได้รับการร้องเรียนมาก จึงมีโครงการสำรวจรังวัดปี ๒๕๕๑ และบางส่วนมอบพื้นที่ให้ ส.ป.ก. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีราษฎรบ้านเกาะนกยื่นคำร้องเรียน ๖๐๐ ราย ไม่ต้องการได้ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แต่ต้องการได้เอกสารสิทธิที่ดิน

ขั้นตอนการกันเขตออกจากป่าสงวนจากส่วนราชการล่าช้า จึงต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้เสนอไปยังรัฐบาลโดยตรง เอกสารคัดค้านของราษฎรจะอยู่ที่อำเภอท้ายเหมือง เรื่องคัดค้านของราษฎรจังหวัดพังงาจะเสนอตรงไปที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทางป่าไม้ไม่มีนโยบายจับราษฎร ยกเว้นมีคนแจ้งว่ามีการตัดไม้และบุกรุกป่าซึ่งเป็นปัญหาขัดแย้งกันของราษฎรและมาแจ้งให้จับ

๓. คำชี้แจงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. จังหวัดพังงา

จังหวัดพังงา โดยนายบุญรักษ์ สังขรณ์ ปลัดอาวุโส อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ชี้แจงด้วยวาจาในการประชุมร่วมกับจังหวัดพังงาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ สาระสำคัญมีดังนี้ ข้อมูลการสำรวจการถือครองที่ดินของบ้านเกาะนก ถ้าเป็นข้อมูลเก่าหาไม่พบ เพราะมีการสร้างอำเภอใหม่ แต่ขณะนี้อำเภอได้ตั้งกรรมการขึ้นใหม่เพื่อสำรวจที่ดินของผู้ร้อง ซึ่งขณะนี้สภาพพื้นที่ ๕๐ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา เป็นสวนยางพาราทั้งหมด ในส่วนที่เป็นป่าไม้หากนโยบายรัฐให้สิทธิ ผู้ร้องก็จะได้สิทธิ แต่หากจะให้ออก ส.ป.ก. ไปก่อน ผู้ร้องจะได้สิทธิขอสงเคราะห์กองทุนได้

ตามความคิดเห็นของอำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เสนอว่าให้ราษฎรกับป่าอยู่ด้วยกันได้ หากไม่ได้จึงให้ ส.ท.ก. ถอนนโยบายรัฐให้ยกเลิกป่า ก็ควรจะทำเป็นอันดับแรก ที่บ้านเกาะนก พบว่ามีทะเบียนราษฎรปี พ.ศ. ๒๔๘๘ มีราษฎรอยู่ประมาณ ๕๐ ราย

มีการตั้งคณะกรรมการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีผู้ใหญ่บ้าน และกำนันร่วมด้วย ขณะนี้ได้ข้อมูลบางส่วนแล้ว

๒. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา (ทสจ.พังงา)

นายภักดีพงศ์ สุนทรวร ผู้แทน ทสจ.พังงา ชี้แจงในการประชุมร่วมกับจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ผลการตรวจสอบบ้านเกาะนกได้ดำเนินการแล้ว และเสนอผ่านผู้ว่าราชการจังหวัด ไปยังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจะตรวจสอบเอกสารให้

ต่อมา ทสจ.พังงาได้ทำหนังสือที่ พง ๐๐๑๓.๓/๑๓๖๐ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ เรียน ประธานคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ผลการตรวจสอบไม่พบเอกสารผลการดำเนินการของคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาติ ตามความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๖ และได้แนบเอกสารรายงานผลการสำรวจจำแนกประเภทที่ดิน ประเภทที่ดินที่ทำการสำรวจเป็นป่าที่จะดำเนินการสงวน (สำรวจปีงบประมาณ ๒๕๐๘)

สรุปผลการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินนี้ กรมป่าคลองทุ่งมะพร้าว ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑,๒,๓,๘ ตำบลลำแก่น หมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลท้ายเหมือง หมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นที่ดินประเภทป่าที่จะดำเนินการสงวน กรมป่าไม้เสนอว่ามีเนื้อที่ประมาณ ๗๕.๘๖๐ ตารางกิโลเมตร และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ชั่วคราวจนกว่า คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินจะพิจารณาผลการสำรวจเสร็จ ซึ่งจังหวัดได้ประกาศเขตพื้นที่ตามนัย มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไว้เป็นป่าไม้แล้ว ตามหนังสือจังหวัดพังงาที่ ๘๐๘๕/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๐๖

คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินประจำจังหวัดพังงา เสนอความเห็นตามหนังสือ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๓ ว่าเป็นป่าดงดิบชื้นและป่าเลน สภาพป่าเป็นที่ราบตลอดกลุ่มน้ำป่าคลอง ทุ่งมะพร้าว ได้จัดเป็นป่าโครงการทำไม้เพื่อการค้า ไม้คิมค่าขึ้นเป็นหย่อมๆ ได้รังวัดเพื่อจัดเป็นป่าสงวน เร็วแล้วทับที่จัดสรรริมทะเลกับป่าสงวนเลี้ยงสัตว์ของกระทรวงมหาดไทย และที่ดินเอกชน ควรสงวนไว้ เป็นป่าไม้ต่อไปโดยกันที่ถือครองดังกล่าวออก

๓. สำนักงานที่ดินจังหวัดพังงา

นายภากร อุมะวิชนี ผู้แทนเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา ซึ่งแจ้งในการประชุมร่วมกับ จังหวัดพังงาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า กรมที่ดินอยู่ในเขตป่าดงดิบ ส.ค.๑ เข้าสู่การตรวจพิสูจน์ สิทธิถ้าไม่มีหลักฐานทำไม่ได้ รายงานที่ยื่นเรื่องขอออกโฉนดตอนนี้มีเพียงรายเดียวเป็น บริษัท และกำนันมี ส.ค.๑ เคยไปยื่นออกโฉนดแต่ช่างรังวัดทำเรื่องหาย กรมการขอออกเอกสารสิทธิเกิน ๒ ปี แต่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิที่ดิน ให้นำหลักฐานไปพบสำนักงานที่ดินจังหวัด เพื่อตรวจสอบว่าเหตุใด ไม่ได้รับเอกสารสิทธิที่ดิน

๔. โรงเรียนบ้านเกาะนกก

นายอารยันต์ คงชม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะนกก สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้ชี้แจงเป็นเอกสารต่อคณะกรรมการ ตามหนังสือที่ ศธ ๐๔๐๕๗.๐๓๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ สรุปสาระสำคัญดังนี้

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โรงเรียนบ้านเกาะนกก หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งมะพร้าว ได้เปิดเป็นเอกเทศ ไม่ได้เป็นสาขาของโรงเรียนบ้านฝายท่า ส่วนสำเนาสมุดหมายเหตุ โรงเรียนถ่ายสำเนาเอกสารต้นฉบับ

มาจากโรงเรียนบ้านฝายท่า ซึ่งสมุดหมายเหตุเป็นสมุดบันทึกของทางราชการที่ผู้บริหาร โรงเรียนนั้นๆ จะบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ของ โรงเรียนที่ตนเองดูแลแต่ละวันเก็บไว้เป็นหลักฐาน นายอรยันต์ คงชม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะนกขอรับรองว่าข้อความ จำนวนนักเรียน รายชื่อครู และผู้บริหาร โรงเรียน ที่บันทึกไว้เป็นหลักฐานของโรงเรียนบ้านเกาะนก สาขาของโรงเรียนบ้านฝายท่า ถูกถ่ายมาจากต้นฉบับจริง

สาระสำคัญของสมุดเหตุรายวัน โรงเรียนบ้านฝายท่า (สาขานบ้านเกาะนก) ตำบล หุ้งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ซึ่งเริ่มใช้สมุดเล่มนี้เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๗ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้ โรงเรียนสาขานบ้านเกาะนกเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนบ้านฝายท่า ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ในสถานที่ของบริษัทยานทวิพีนึ่ง จำกัด โดยบริษัทยานทวิพีนึ่ง จำกัด มอบที่ดินให้สร้างโรงเรียนจำนวน ๒๐ ไร่ นายเกล้า รัตนะ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ร่วมกับชาวบ้าน บ้านเกาะนก สร้างอาคาร โรงเรียนชั่วคราว สร้างเสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๗ สาเหตุของการสร้างโรงเรียนเนื่องจากการเดินทางไปกลับ โรงเรียนบ้านฝายท่ามีระยะทางไกล ๗ กิโลเมตร และมีนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี เปิดทำการสอนโรงเรียนเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๗ สอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ มีนักเรียนชาย ๒๕ คน หญิง ๒๗ คน รวม ๕๒ คน

นายอำนวย สงวนนาม นายอำเภอท้ายเหมือง นายมนัส ณ มงคล กำนันตำบลหุ้งมะพร้าว นายตะวัน แซ่ลิ่ม อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านฝายท่า นายวิชัย นิเกต กรรมการศึกษาโรงเรียนบ้านฝายท่า นายทวี อ่อนวันศรี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ และนายสมศักดิ์ ไชเคโซ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ท้ายเหมือง เป็นผู้ประสานงานร่วมกัน ดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนบ้านฝายท่า (สาขานบ้านเกาะนก) ตำบล หุ้งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

๕. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

นายสถิตย์พงษ์ สุดชูเกียรติ รองเลขาธิการปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ชี้แจงเป็นหนังสือที่ กษ ๑๒๐๘/๘๘๘๐ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงประธานคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๑) มีสาระสำคัญดังนี้

๑) กรมป่าไม้ไม่เคยมอบพื้นที่บริเวณชุมชนบ้านเกาะนก บ้านห้วยไม้ไผ่ และบ้านคลองเจริญ ตำบลหุ้งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ให้ ส.ป.ก. มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน
๒) เมื่อไม่มีการส่งมอบพื้นที่ ตามข้อ ๑ ให้ ส.ป.ก. พื้นที่บริเวณดังกล่าวจึงไม่มีการกัน พื้นที่คืนกรมป่าไม้

๖. กรมพัฒนาที่ดิน

นายฉลอง เทพวิทักษ์กิจ รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ได้ชี้แจง เป็นหนังสือ ที่ กษ ๐๘๐๖/๗๖๒๘ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรียนประธานคณะกรรมการสิทธิในการ จัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๑) โดยส่งข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดิน ในบริเวณพื้นที่ป่าตามมติคณะ

รัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ “ป่าคลองทุ่งมะพร้าว” และรายงานผลการจำแนกที่ดินอย่างกว้าง จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๘ โดยคณะกรรมการอำนวยการจำแนกที่ดินประจำจังหวัดพังงามีความเห็นที่จังหวัดพังงายังมีที่รกร้างว่างเปล่านอกเขตป่าไม้ ซึ่งสามารถทำการจัดสรรได้จำนวน ๑๕ แปลง สรรวจ ๑๑ ฝืน เนื้อที่ประมาณ ๑๕๕,๗๕๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๒๒,๓๗๔ ไร่ เห็นว่าอาจเป็นการเพียงพอในระยะนี้ แต่ถ้าหากที่ดังกล่าวไม่เหมาะในการนำไปจัดสรรก็อาจพิจารณาจำแนกที่ดินที่เหมาะสมออกมาได้

คณะกรรมการจำแนกที่ดินส่วนจังหวัดพังงา เสนอความเห็นไว้ตามหนังสือที่ ๑๕๒๐๑/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๓ ว่าเป็นป่าดงดิบชื้นและป่าเลน สภาพป่าเป็นที่ราบตลอดลุ่มน้ำคลองทุ่งมะพร้าว ได้จัดเป็นป่าโครงการทำไม้เพื่อการค้า ไม้คิมมีค่าขึ้นเป็นหย่อมๆ ได้รังวัดเพื่อจัดเป็นป่าสงวนเสร็จแล้วทับที่จัดสรรริมทะเลกับป่าสงวนเลี้ยงสัตว์ของกระทรวงมหาดไทย และที่ดินเอกชน ควรสงวนไว้เป็นป่าไม้ต่อไปโดยกันที่ถือครองดังกล่าวออก

คณะกรรมการอำนวยการจำแนกที่ดินประจำจังหวัดพังงา จึงมีความเห็นว่าป่าคลองทุ่งมะพร้าว อยู่ในท้องที่อำเภอท้ายเหมือง หมู่ที่ ๑,๒,๓,๘ ตำบลลำแก่น หมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลท้ายเหมือง และหมู่ที่ ๗ ตำบลทุ่งมะพร้าว เป็นป่าที่จะดำเนินการสงวนต่อไป (ได้รังวัดแล้ว) เนื้อที่ประมาณ ๑๕๕,๘๖๐ ตารางกิโลเมตร (รายงานผลการสำรวจป่าคลองทุ่งมะพร้าว บันทึกฉบับที่ ๑๐๔ หน้า ๕๓๘) ดังนั้นป่าคลองทุ่งมะพร้าวจึงเป็นพื้นที่ป่าตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔

ประเด็นตรวจสอบ

คณะกรรมการได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าวทับที่ดินของราษฎรเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ ๒ กระบวนการแก้ไขปัญหารัฐก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

ความเห็นของคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓)

ประเด็นที่ ๑ การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าวทับซ้อนที่ดินของราษฎรเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร

จากหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของชุมชน และการสำรวจข้อมูลของราษฎรในพื้นที่หมู่ที่ ๒ บ้านเกาะนก ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ที่ชนเผ่ามอแกนมาตั้งถิ่นฐานก่อนปี พ.ศ. ๒๔๕๖ และยังคงตั้งถิ่นฐานมาอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง

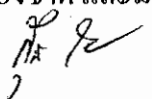
พื้นบ้านและทำสวนยาง สวนผลไม้ จากหลักฐานการให้ข้อมูลของนายหรรัน นิ่งราวี อายุ ๘๕ ปี และพ่อของนายหรรัน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้น ได้แจ้งสิทธิการครอบครอง (ส.ค.๑) โดยไม่ได้บอกเพื่อนบ้านที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกล จากเหตุผลดังกล่าวที่ราษฎรในสมัยนั้นไม่รู้ข้อมูล จึงทำให้ราษฎรส่วนใหญ่ตกหล่นการแจ้งการครอบครองที่ดิน

การอพยพของราษฎรมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านเกาะนกงจนขยายเป็นชุมชนใหญ่ เนื่องจากมาเป็นลูกจ้างทำเหมืองแร่ และรับจ้างตัดไม้ของโรงเลื่อยไม้ ที่รัฐบาลได้อนุญาตให้โรงเลื่อยไม้ตัดไม้ที่สมบูรณ์ ซึ่งมีสภาพป่าสมบูรณ์ หลังจากเกิดวาทภัยตะลุมนุก โรงเลื่อยไม้ได้ตัดไม้ตามใบอนุญาตขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จนไม้ใหญ่และไม้มีค่าทางเศรษฐกิจหมดไป หลังจากนั้นราษฎรจึงได้อพยพมาบุกเบิกจับจองที่ดินตามเส้นทางลำเลียงไม้ ซึ่งสรุปได้ว่า สภาพของบ้านเกาะนก หมู่ที่ ๒ ประกอบด้วย ๓ ชุมชน คือบ้านเกาะนก บ้านคลองเจริญ และบ้านห้วยไม้ไผ่ มีสภาพเป็นชุมชนมาก่อน ปี พ.ศ.๒๕๐๔ และขยายมากขึ้นหลังจากปี พ.ศ.๒๕๐๖ และมีการตั้งโรงเรียนสาขาบ้านเกาะนกในปี พ.ศ.๒๕๒๗

จากการตรวจสอบสภาพพื้นที่บ้านเกาะนกของคณะกรรมการ พบว่ามีต้นมะพร้าว และต้นไม้ใหญ่ ป่าช้า และมีสยิด ที่แสดงถึงการตั้งถิ่นฐานมานาน และไม่เหลือสภาพป่าสมบูรณ์ ผู้ร้องได้มีหลักฐานเอกสารได้แก่ โฉนดที่ดิน ๑ ราย ส.ค.๑ จำนวน ๑๑ ราย น.ส.๑ จำนวน ๑๖ ราย มีการเสียบายันบำรุงท้องที่ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๖ โดยมี ภ.บ.ท.๖ จำนวน ๖ ราย และ ภ.บ.ท.๕ จำนวน ๓๖๗ ราย ผู้ร้องยังมีหลักฐานทะเบียนราษฎรตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๕๕ จำนวน ๕๐ ราย รวมทั้งหลักฐานเอกสารการก่อตั้งโรงเรียนบ้านเกาะนกตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗ ก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ

นอกจากนี้การประกาศเขตป่าสงวนป่าคลองทุ่งมะพร้าว การสำรวจแนวเขตก่อนประกาศเขตป่าสงวนฯ ไม่มีกำนันผู้ใหญ่บ้านร่วมสำรวจ จากการยืนยันของนายเคล้า รัตนะ อดีตผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้น ว่าไม่รับรู้การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติแต่อย่างใด จนกระทั่งมีราษฎรถูกจับกุม ๔-๕ ราย จึงทราบว่ามีการประกาศป่าสงวนแห่งชาติเป็นกฎกระทรวงแล้ว ราษฎรได้คัดค้านการประกาศเขตป่าสงวนฯ ในการประชุมชี้แจงสภาตำบลเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๔ แต่ไม่มีการตรวจสอบและแจ้งผลการดำเนินการแก่ผู้ร้อง

ดังนั้นการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยราษฎรไม่ได้รับเอกสารสิทธิที่ดิน และไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่ต้น ได้ส่งผลกระทบต่อการทำให้ผู้ร้องไม่มีสิทธิทำกินที่มั่นคง และมีการถูกจับกุมบางราย ตลอดจนไม่ได้รับการสงเคราะห์จากการทำสวนยาง ทำให้ผู้ร้องเดือดร้อนในการทำมาหากินตลอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดิน และสิทธิชุมชนของผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง และมาตรา ๖๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมี

ส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

ประเด็นที่ ๒ กระบวนการแก้ไขปัญหของรัฐก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

ผู้ร้องได้มีการคัดค้านการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และมีการร้องเรียนให้ทางราชการแก้ไขปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๑ เนื่องจากผู้ร้องได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถขอเงินสงเคราะห์ช่วยเหลือการทำสวนยางได้ ไม่มีเอกสารสิทธิที่ดินในการดำเนินการและเกรงว่าจะถูกจับกุมดำเนินคดี

แต่ผู้ร้องไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาจนกระทั่งมีคำสั่งให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาดรตรวจสอบการพิสูจน์สิทธิที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ การดำเนินการที่ล่าช้าดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในสิทธิทำกินของชุมชน และไม่เป็นที่ธรรมต่อผู้ร้อง ซึ่งละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว”

มติคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓)

คณะอนุกรรมการฯ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ มีมติว่า การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าวทับซ้อนที่ดินทำกินของผู้ร้องเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดิน และสิทธิชุมชน และการแก้ไขปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๑ เป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรม

มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติในการประชุมครั้งที่ ๕ / ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบตามมติของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า (ชุดที่ ๓) จึงกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๑ และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการในการแก้ไขปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๑

๑. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมระหว่างผู้ร้องกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการกันแนวเขตที่ดินพิพาทออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าวให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่ที่ได้รับรายงานฉบับนี้

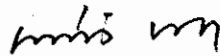
(ลายเซ็น)

๒. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเรื่องที่ยื่นขึ้นตามข้อ ๑ เสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อปรับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองทุ่งมะพร้าว และส่งมอบที่ดินดังกล่าว ให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติดำเนินการจัดที่ดินตามกฎหมายภายใน ๖๐ วันนับแต่มีการดำเนินการ ตามข้อ ๑ แล้วเสร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

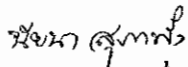
๑. ให้กรมป่าไม้ร่วมกับชุมชนและราษฎรกำหนดแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยให้มีการ รั้งวัดพื้นที่ และใช้หลักฐานอื่นๆประกอบกับหลักฐานภาพถ่ายทางอากาศ ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็น จริงของพื้นที่ และให้คณะรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงปรับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ และรับรองสิทธิ ชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ให้รัฐบาลปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยให้ ชุมชนและบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมปรับแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

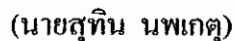

(นางสาวนัยนา สุภาพงษ์)

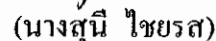
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายประคิษฐ์ เจริญไทยทวี)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

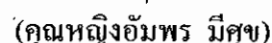
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวออร วรย์สังข์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๗